

**GAUTENGSE DEPARTEMENT VAN ONDERWYS
SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN**

**Moontlike Antwoorde
Feb / Maart 2006**

**AFRIKAANS PRIMÊRE TAAL SG
(Derde Vraestel)**

**AFDELING A
KREATIEWE SKRYFWERK**

TAAL EN STYL (70)

	Puiik	Baie goed	Goed	Gemiddeld	Onder-gemiddeld	Swak	Beroerd
Ryk	30	27	24	21	18	15	12
Baie goed	25	26	25	20	17	14	11
Goed	28	25	22	15	16	13	10
Alledaags	26	25	20	17	14	11	8
Onder-gemiddeld	25	22	15	16	15	10	7
Arm	24	21	15	15	12	5	4
Misgetas	25	20	17	14	11	5	4

INHOUD (30)

AFDELING B
FUNKSIONELE SKRYFWERK

TAAL EN STYL (70)

	Puik	Baie goed	Goed	Gemiddeld	Onder-gemiddeld	Swak	Beroerd
Ryk	15	14	1½	1½	1½	½	ε
Baie goed	14	1½	1½	1½	½	ε	7
Goed	1½	1½	1½	½	ε	7	ε
Alledaags	1½	1½	1½	½	ε	7	4½
Onder-gemiddeld	1½	½	ε	7	ε	4½	4
Arm	½	ε	7	ε	4½	4	2
Misgetas	ε	7	ε	4½	4	2	1½

INHOUD (30)

NASIENTABEL: KREATIEWE SKRYFWERK (30)

101-2/3 L

		INHOUD	TAAL EN STYL
Ryk		<ol style="list-style-type: none"> Buitengewone, oorspronklike interpretasie van onderwerp. Besondere konsentrasie op onderwerp. Briljante sintuiglike waarneming en mee-lewing. Duidelik omynde sentrale tema. Duidelike progressie. Werk vorm ? afgeronde geheel. Sterk oortuiging. <ol style="list-style-type: none"> Interessante oorspronklike, onderwerp-vertolking. Konsentrasie, maar geringe afdwaling. Paragrawe nie meer heg verbind nie. Besondere sintuiglike waarneming. Sentrale tema: omyning minder duidelik. Minder progressie. Afgeronde eenheid. <ol style="list-style-type: none"> Vanselfsprekende onderwerpsiening. Onderwerperig, konsentrasie ontbreek. Sentrale tema – sporadies. Progressie fragmentaries. Sintuiglike waarneming, maar algemeen-hede. Bevredigende, afgeronde eenheid. Bevredigende oortuigingskrag. 	<ol style="list-style-type: none"> Ryk oorspronklike beeldel – funksioneel. Afr. idiom uitnemend aangebied – oorspronklik. Taal deurleef en goed genuanseerd. Buitengewone taalaanvoeling: oorspronklike sinsbou. Gebruik leestekens as uitdrukingsmiddel. Alle taalmiddele dra by tot gebalanseerde geheel, maak opstel briljant. <ol style="list-style-type: none"> Taal beeldryk (funksioneel) of nugter (konkreet). Idiom, taal: funksioneel. Taal grootliks oorspronklik: woordeskat getuig van breë taalkennis. Korrekte paragrafering, sinsbou, punktuasie: natuurlikheid ontbreek. Styl vloeind, oorspronklikheid ontbreek bietjie. Taal klinies korrek maar kort deurleefdheid. <ol style="list-style-type: none"> Beperkte beeldende of nugter taalgebruik, skemer net soms deur. Idiomatiese taal onbevredigend. Oorspronklike taalgebruik beperk, maar taal steeds bogemiddeld. Paragrafering, sinsbou, punktuasie toon foute: spelfoute kom voor. Weinig sprake van eie styl: skryf korrek soos geleer. Goeie opstel, maar sonder aanvoeling en deurlewing.
Goed			
Alledaags		<ol style="list-style-type: none"> Geen spesifieke siening van onderwerp. Konsentrasie verbrokkel, afdwaling. Geen opvallende sentrale tema. Progressie – min. Doodgewone waarneming, geen treffende siening nie. Paragraafskakeling ontbreek, eenheid gaan effe verlore. Argumente bietjie onoortuigend. 	<ol style="list-style-type: none"> Nie werklike beeldel of nugter taalgebruik nie, wat gebruik word, is oorbekend. Meer vaaghede in formulering – soms onbeholpe. Onoorspronklike taalgebruik. Anglisismes: foutiewe woordkeuse. Paragrafering willekeurig: hegte bou ontbreek: herhaling van gedagtes. Foute t.o.v. punktuasie, sinsbou, woordorde: onvoltooide sinne. Alledaagse skryfstyl: skryftegnieke ontbreek of oordryf.
Ondergemiddeld		<ol style="list-style-type: none"> Siening, inhoud slegs plek-plek ter sprake. Konsentrasie: aanbieding grootliks on-samehangend. Sentrale tema ontbreek. Geen progressie, patroon staties. Beskrywing en waarneming vaag en kleurloos. Skakeling: paragraafbou verbrokkel. Lengte verontagsaam. 	<ol style="list-style-type: none"> Uitdrukkingsvermoë lomp en vaag: geen beeldspraak en stylfigure: slegs afgesaagdes. Verbeeldinglose taal: beperkte woordeskat. Paragrafering foutief: sinsfoute algemeen en punktuasie terloops: beperkte gebruik van leestekens. Styl omslagtig en onbeholpe. Baie spelfoute. Toenemend anglisistiese inslag.
Arm		<ol style="list-style-type: none"> Onderwerp nie ter sake – geen insig. Oppervlakkig – ? doelloose geklets. Geen tema: patroon ontbreek. Onoorspronklik. Gedagtes los en sonder verband. Growwe verontagsaming van lengte. 	<ol style="list-style-type: none"> Kan nie gedagtes oordra nie. Taal lomp, onbeholpe, beperk. Baie spelfoute: min eenheid. Skryftegnieke verkeerd. Algemene foute. Druipeling.
Misgetas		<ol style="list-style-type: none"> Inhoud nik te make met onderwerp. Deurmekaar sameflansing van nik-seggende gedagtes. Growwe verontagsaming van lengte. Besliste druipeling. 	<ol style="list-style-type: none"> Idiom lomp en onbeholpe. Geen skryftegniek. Geweldig baie foute. Geen struktuur. Volslae druipeling.

NASIENTABEL: FUNKSIONELE SKRYFWERK (15)

INHOUD		TAAL EN STYL	
Ryk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Buitengewone, oorspronklike interpretasie van onderwerp. 2. Besondere konsentrasie op onderwerp. 3. Briljante sintuiglike waarneming en mee-lewing. 4. Duidelik omlynende sentrale tema. 5. Duidelike progressie. 6. Werk vorm ? afgeronde geheel. 7. Sterk oortuiging. 8. Baie feite. 	Puk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ryk funksionele taal. 2. Taal deurleef en goed genuanseerd. 3. Buitengewone taalaanvoeling: oorspronklike sinsbou. 4. Gebruik leestekens as uitdrukkingsmiddel. 5. Alle taalmiddele dra by tot gebalanseerde geheel, maak opstel briljant.
Baie goed	<ol style="list-style-type: none"> 1. Interessante oorspronklike, onderwerp-vertolkning. 2. Konsentrasie, maar geringe afdwaling. 3. Paragrawe nie meer heg verbind nie. 4. Besondere sintuiglike waarneming. 5. Sentrale tema: omlyning minder duidelik. 6. Minder progressie. 7. Afgeronde eenheid. 8. Oortuigingskrag steeds sterk. 	Baie goed	<ol style="list-style-type: none"> 1. Taal funksioneel of nugter (konkreet). 2. Taal grootliks oorspronklik: woordeskat getuig van breë taalkennis. 3. Korrekte paragrafering, sinsbou, punktuasie: natuurlikheid ontbreek. 4. Styl vloeind, oorspronklikheid ontbreek bietjie. 5. Taal klinies korrek maar kort deurleefdheid.
Goed	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vanselfsprekende onderwerp siening. 2. Onderwerpgerig, konsentrasie ontbreek. 3. Sentrale tema – sporadies. 4. Progressie fragmentaries. 5. Sintuiglike waarneming, maar algemeen-hede. 6. Bevredigende, afgeronde eenheid. 7. Bevredigende oortuigingskrag. 	Goed	<ol style="list-style-type: none"> 1. Oorspronklike taalgebruik beperk, maar taal steeds bogemiddeld. 2. Paragrafering, sinsbou, punktuasie toon foute: spelfoute kom voor. 3. Weinig sprake van eie styl: skryf korrek soos geleer. 4. Goeie opstel, maar sonder aanvoeling en deurlewing.
Alledaags	<ol style="list-style-type: none"> 1. Geen spesifieke siening van onderwerp. 2. Konsentrasie verbrokkel, afdwaling. 3. Geen opvallende sentrale tema. 4. Progressie – min. 5. Doodgewone waarneming, geen treffende siening nie. 6. Paragraafskakeling ontbreek, eenheid gaan effe verlore. 7. Argumente bietjie onoortuigend. 8. Vaaghede is kenmerkend. 	Gemiddeld	<ol style="list-style-type: none"> 1. Meer vaaghede in formulering – soms onbeholpe. 2. Onoorspronklike taalgebruik. 3. Anglisismes: foutiewe woordkeuse. 4. Paragrafering willekeurig: hegte bou ontbreek: herhaling van gedagtes. 5. Foute t.o.v. punktuasie, sinsbou, woordorde: onvoltooide sinne. 6. Alledaagse skryfstyl: skryftegnieke ontbreek of oordryf.
Ondergemiddeld	<ol style="list-style-type: none"> 1. Siening, inhoud slegs plek-plek ter sprake. 2. Konsentrasie: aanbieding grootliks on-samehangend. 3. Sentrale tema ontbreek. 4. Geen progressie, patroon staties. 5. Beskrywing en waarneming vaag en kleurloos. 6. Skakeling: paragraafbou verbrokkel. 7. Lengte verontagsaam. 8. Inhoud is vaag en onvolledig. 	Ondergemiddeld	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uitdrukkingsvermoë lomp en vaag. 2. Verbeeldinglose taal: beperkte woordeskat. 3. Paragrafering foutief: sinsfoute algemeen en punktuasie terloops: beperkte gebruik van leestekens. 4. Styl omslagtig en onbeholpe. 5. Baie spelfoute. 6. Toenemend anglisistiese inslag.
Arm	<ol style="list-style-type: none"> 1. Onderwerp nie ter sake – geen insig. 2. Oppervlakkig – ? doellose geklets. 3. Geen tema: patroon ontbreek. 4. Onoorspronklik. 5. Gedagtes los en sonder verband. 6. Growwe verontagsaming van lengte. 	Swak	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kan nie gedagtes oordra nie. 2. Taal lomp, onbeholpe, beperk. 3. Baie spelfoute: min eenheid. 4. Telegramstyl. 5. Skryftegnieke verkeerd. 6. Algemene foute. 7. Druipeling.
Misgetas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inhoud niks te make met onderwerp. 2. Deurmekaar sameflansing van niks-seggende gedagtes. 3. Growwe verontagsaming van lengte. 4. Besliste druipeling. 	Beroerd	<ol style="list-style-type: none"> 1. Geen skryftegniek. 2. Geweldig baie foute. 3. Geen struktuur. 4. Volslae druipeling.

AFDELING C
LITERATUURSTUDIE

VRAAG 4
KONTEKSTUELE VRAAG: *Boeket*

4.1	4.1.1 Tinus / Die egpaar se buurman.	(1)
	4.1.2 Hy weet dat die orrel gaan vassit, tog dra hulle dit die trappe af / Hy beloof die egpaar honderd gulden, maar betaal slegs 50 gulden en ? paar stukkies gebruikte kindermeubels / Die skade aan die orrel is slegs oppervlakkig maar volgens hom daal die waarde aansienlik (Enige Een)=	(2)
4.2	In die portaal van die kerk terwyl hy vir die oom sit en wag / Toe die sneeu vir hom mooier lyk en hy aan Tinus se woorde dink.	(Enige Een)= (2)
4.3	Die vallende sneeuvallokke.	(1)
4.4	4.4.1 Ja (nee verkeerd).	(1)
	4.4.2 Hy het gesorg dat die orrel vals klink / Sy spel moes die mense ontroer.	(2)
4.5	Niks.	(1)
4.6	Hy erken / besef dat sy oom ? skurk is.	(2)
4.7	“hij vernist het harmonium” / “ik bring nieuwe plaatjes aan” / “Samen verwijderen we de riemen” / “brengen we nieuwe riemen aan”. (Enige Een)=	(1)
4.8	“prachtig”.	(1)
4.9	Hy het die egpaar honderd gulden belowe, maar betaal slegs 50 gulden / Hy betaal 50 gulden, maar verkoop die orrel vir veertienhonderd gulden.	(2)
4.10	Hulle praat oor die prys/geld. Waaroor oom Adriaan geheimsinnig/skerm is.	(2)
4.11	Skurk: buit armes uit
misbruik sy neef
belieg en bedrieg sy kliënte
hy is oneerlik	(Enige Een)= (2)
[20]

VRAAG 5

- 5.1 - Die mier loop hom een oggend op die stoeptrappies van die hooggeregs-hof teen ? suikerklont vas
- Toe weet hy dit is sy lewenstaak hierdie
 - Dit is sy pad na roem / Roem is die hoogste goed
 - By sy stemming aangekom, bly hy in sy suikerklont
 - Die suikerklont word sy graf wat in ? sneeustorm verdwyn
 - Die mier het in die najaag van roem homself vernietig
 - Ten slotte bly daar niets van hom oor nie –
 - Slegs nie eens sy obsessie om beroemd te word nie

- Die verwysings na bv. die stad, motors, bande
anderhalf jaar ... betrek die mensewêreld
 - Mense met besondere eienskappe
 - Mense met ambisie; en ambisieuse planne wat vra om teleurstelling
 - Beland in liggaamlike en geestelike krisis
 - Onbenullige meningsverskille
 - Om roem na te jaag is sinloos / ...
(Kyk ook na ander insigte van kandidate) (10)
- 5.2 - Net voor die trein na Den Haag vertrek, kom daar ? vet middeljarige man binne
- Hy trek sy hoed, handskoene, serp en sy jas uit
 - Hy sit sy hoed op die bagasierak neer en hang sy jas aan die haak by die venster
 - Toe hy gaan sit, breek die lussie aan sy jas
 - Die jas val op sy kop. Die verteller lag daaroor
 - Die kelner daag op met sy skinkbord
 - Die reisiger neem vir hom koffie
 - Toe die reisiger die koppie na sy mond bring om te drink, ruk die trein skielik en die man mors op sy das en onderbaadjie
 - Die verteller lag weer
 - Toe die reisiger by Leidenstasie wou afklim, kyk hy nie waar hy loop nie en stamp sy kop hard teen die deur van die kompartement en verdwyn kreunend
 - Die verteller lag weer
 - As ? mens nors en onvriendelik is, raak die lewe net onaangenaamer
(Kyk ook na ander insigte van kandidate) (10)
[20]

VRAAG 6

- 6.1 6.1.1 Dis buite kreefseisoen / Krewe lyk amper soos skerpioene. (1)
- 6.1.2 "bulle" (r.35). (1)
- 6.2 Hy bloos / Hy is woedend / Hy voel verneder. (1)
- 6.3 - Sy is bedlêend / op haar sterfbed
- Sy pa wou dit nie doen nie
- Sy wou ? laaste keer haar gunstelinggereg geniet
- Frannie – as minderjarige – se straf sou minimaal wees indien hy uitgevang sou word. (Enige Een)= (2)
- 6.4 "Mis" / "donkermaan" / "Swart kolle". (Enige twee)= (2)
- 6.5 Dit dui ? verandering in tyd / ruimte / gebeure aan. (1)
- 6.6 kreefinspekteurs. (1)
- 6.7 Hy dink gedurig aan sy siek ma. (2)
- 6.8 Die kreefseisoen gaan ? groot oes oplewer. (1)

6.9	Sy pa het reg, sy houding teenoor sy pa en die dorp het verander	(2)
6.10	"gedemp"	(1)
6.11	6.11.1 Ja (nee verkeerd)	(1)
6.11.2	Hierdie verhaal (soos die ander) handel oor die verlies van iets kosbaar – Frannie se ma.	(2)
6.12	Frannie – Maak ? belofte aan sy ma, al is hy nie ? see-mens / Dwing sy pa tot betrokkenheid / Ons leer sy stryd / probleem die beste ken. Sy ma – is sterwend Sy pa – is lief vir sy vrou en trotseer die moontlikheid van twee jaar tronkstraf Om vir sy vrou kreef te kry.	(2)
	(Kyk ook na ander insigte van kandidate)	(Enige Een)= (20)

VRAAG 7

- 7.1 - Dis drie jaar na die Tweede Wêreldoorlog
 - Die seun het vermoedelik in Italië tydens die Tweede Wêreldoorlog gesneuwel
 - Sy besittings is uit Italië na sy moeder in Suid-Afrika gestuur
 - Die moeder is wel ingelig oor haar seun
 - Haar ontvangs van die telegram
 - Die offisier se besoek
 - Sy medalje en sy besittings wat van Italië af aangekom het
 - Elke Woensdag maak sy die deur oop vir die sonlig om in te kom
 - Soek blomme om haar huis mee op te vrolik
 - Keer huis toe met grashalms
 - Maak huis (half) aan die kant
 - Dek tafel met drie jaar oue gemmerbier
 - Herinnering aan slaapliedjie
 - Trek aan soos ? bruid – maar gesig is bleek soos die dood
 - Stap vir die 150ste week stasie toe
 - Wag vergeefs op haar seun (10)
- 7.2 - Wenning is ? lewenslustige jongman en ? gebore see-mens
 - Milla is die alleenkind van Hilda: ? geswore landmense
 - Milla en Wenning se vriendskap het eers na kinderspeletjies gelyk
 - Later ontwikkel dit in ? hegte liefdesverhouding
 - Aanvanklik ignoreer Hilda die vriendskap want sy beskou dit as ? vriendskap tussen twee verveelde kinders
 - Toe Hilda besef hoe ernstig die liefdesverhouding is, het sy hom goed laat verstaan dat sy nie van vis hou nie en verder weggetrek van die see af
 - Hilda haat die see en omdat Wenning ? visserman is, sal sy nooit toestemming gee dat haar dogter haar lewe met ? visserman slyt nie

- Hilda daag Wennig uit om die invloed (vol haaie) deur te swem
- Hy stroop sy klere af en Hilda besmeer hom met bloed
- Toe hy onder die water verdwyn, het Milla haar ook uitgetrek, met bloed besmeer en agter hom aangeswem
- Albei sterf
- Moenie sinlose eise aan liefde stel nie
(Kyk ook na ander insigte van kandidate)

(10)
(20)

TOTAAL VIR AFDELING C: [20]

AFRIKAANS PRIMÈRE TAAL HG EN SG
NASIENTABEL VIR LANGER OPDRAGTE
LITERATUURSTUDIE VRAESTEL 2

TAAL EN STYL

INHOUE	20 15 10	SKITTEREND	BAIE GOED	GOED	GEMIDDELD	REDELIK	SWAK	BAIE SWAK
RYK	20	19	18	16	15	14	12	
	15	14	13	12	11	10	9	
	10	9	9	8	7	7	6	
VOLLEDIG	18	17	16	14	13	12	10	
	14	13	12	11	10	9	8	
	9	9	8	7	7	6	5	
GOED	16	15	14	12	11	10	8	
	12	11	10	9	8	7	6	
	8	8	7	6	6	5	4	
GEMIDDELD	14	13	12	10	9	8	6	
	11	10	9	8	7	6	4	
	7	7	6	5	5	4	3	
ONDERGEMIDDELD	12	11	10	8	7	6	4	
	9	8	7	6	5	5	3	
	6	6	5	4	4	3	2	
SKRAAL	10	9	8	6	5	4	2	
	8	7	6	5	4	3	1	
	5	5	4	3	3	2	1	
ARM	8	7	6	4	3	2	1	
	6	5	5	3	2	2	1	
	4	4	3	2	2	1	0	

INHOUD**A. RYK (R)**

1. Besondere insig
2. Sterk oortuigingskrag
3. Uitstekend inhoud-beheer
4. Doolike begrip en interpretasie
5. Interessante, sistematiese en logiese beplanning
6. Vraag en antwoord sluit
7. Vraag voortdurend in fokus

B. VOLLEDIG (V)

1. Besondere insig
2. Oortuigingskrag baie goed
3. Inhoud weldeurdag
4. Duidelike begrip en interpretasie
5. Interessante, logiese beplanning
6. Enkele inhoudsgedeeltes ontbreek
7. Vraag en antwoord sluit
8. Vraag in fokus

C. GOED (GO)

1. Meer gebreke
2. Oortuig minder
3. Fete nie volledig nie
4. Aanbieding plek-plek nie logies nie
5. Vraag en antwoord sluit plek-plek nie
6. Vraag nie voortdurend in fokus nie.

D. GEMIDDELD (GE)

1. Baie gebreke
2. Oortuig soms glad nie
3. Helte van feite
4. Belangrike feite ontbreek
5. Interpretasie gewoon
6. Aanbieding nie logies nie
7. Vraag en antwoord sluit dikwels nie

E. ONDERGEMIDDELD (OG)

1. Baie meer gebreke
2. Oortuig gedeeltelik
3. Belangrike feite weggelaat
4. Interpretasie oortuig nie
5. Aanbieding lomp
6. Vraag en antwoord sluit hier en daar
7. Vraag net in enkele gevalle in focus

F. SKRAAL (SK)

1. Kandidate drup
2. Vol gebreke
3. Oortuig glad nie
4. Geen insig nie
5. Onbelangrike feite oorheersend
6. Interpretasie swak
7. Aanbieding deurgaans lomp
8. Vraag en antwoord sluit glad nie

G. ARM (A)

1. Drup ver
2. Geen insig
3. Wenning kennis
4. Interpretasie
5. Aanbieding onlogies en verward
6. Vraag glad nie heantwoord nie

TAAL EN STYL**1. SKITTEREND (S)**

1. Korrekte, funksionele lees- en skryftekengebruik
2. Korrekte, funksionele gebruik van literêre terminologie
3. Oorspronklike taal en styl
4. Afrikaanse idioom
5. Keurige taalaanwending

2. BAJE GOED (BG)

1. Klein gebreke in lees- en skryftekengebruik
2. Goeie styl
3. Keurige taalaanwending - klein foutjies

3. GOED (GO)

1. Meer gebreke t.o.v. lees- en skryftekengebruik
2. Taal en styl begin lomp vertoon
3. Taalaanwending toon tekens van slordigheid

4. GEMIDDELD (GE)

1. Nog meer gebreke t.o.v. lees en skryftekengebruik
2. Taal en styl vertoon lomp
3. Taalaanwending is slordig

5. REDELIK (RE)

1. Ernstige gebreke t.o.v. lees- en skryftekengebruik
2. Sinsbou swak
3. Taalaanwending slordig
4. Slaag soms net

6. SWAK (SW)

1. Skryf- en leestekengebruik beroerd
2. Sinsbou swak
3. Taalaanwending slordig

7. BAJE SWAK (BS)

1. Kennis in gebruik van skryf- en leestekengebruik bestaan nie
2. Taalgebruik uiterst swak